

عنوان مقاله:

توصیه و برآورد کود در ایران: چالشها و راهکارها

محل انتشار:

اولین کنگره چالشهای کود در ایران (سال: 1389)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

محمد مهدی طهرانی - *عضء هیات علمی بخش تحقیقات شیمی، حاصلخیزی خاک و تغذیه گیاه، موسسه تحق*

محمد رضا بلالی

فرهاد مشیری

عبدالمحمد دریاشناس

خلاصه مقاله:

تحلیل 50 ساله روند تغییرات سطح زیر کشت، تولید و منابع آب دشواری افزایش سطح زیرکشت و تمرکز بر تولید بیشتر درواحد سطح برای تامین غذای مورد نیاز جمعیت رو به رشد را نشان می دهد. این امر موجب فشار بیشتر بر منابع خاک و به مخاطره افتادن دستیابی به تولید پایدار و امنیت غذا بوده و توجه به حاصلخیزی خاک بعنوان کلید پایداری را بیش از پیش آشکار می نماید. مصرف بهینه کود (شیمیائی، آلی و زیستی) و تغذیه متعادل گیاه بعنوان مهمترین عوامل حاصلخیزکننده خاک از مهمترین دغدغه های بخش کشاورزی است. در این راستا دو مقوله توصیه و برآورد کود بعنوان حلقه های اولیه و پایه ای نظام توصیه، برآورد، تأمین، توزیع و مصرف کود در کشور مورد بررسی قرار گرفت. بررسی ملاکهای تشخیص وضعیت عناصر غذائی در خاک و گیاه و ارزیابی نتایج بیش از 20000 نمونه خاک نشان داد بالای 50 درصد خاکهای کشور دچار کمبود یک یا چند عنصر غذایی می باشند. فقر مواد آلی از جمله مهمترین موانع پایداری حاصلخیزی خاکها و تولید پایدار می باشد. از میان چهار راهبرد توصیه کود براساس آزمون خاک مشخص گردید تا کنون روش محدوده کفایت بیشترین سهم را در توصیه کودی کشور داشته و بدلیل کمبود اطلاعات سایر راهبردها شامل انباشت تدریجی خاک از عناصر غذائی، 'نگهداشت عناصر غذایی خاک در یک محدوده معین' و 'برقراری تعادل کاتیونی خاک' مورد توجه قرار نگرفته اند. بررسی روند توصیه کود بیانگر گذار از توصیه عمومی و منطقه ای به آزمون خاک همگام با تکمیل ساختار تحقیقاتی و آزمایشگاهی دارد به گونه ای که از دهه 70 شمسی بستر سازی برای توصیه بر مبنای آزمون خاک آغاز گردیده است. علاوه بر آزمون خاک به عنوان پایه توصیه کودی، اهمیت لحاظ سایر شرایط اقلیمی (خشکی، گرما)، خاکی (شوری) و گیاهی (کارائی ارقام) و مدیریت های زراعی (تناوب زراعی) در توصیه کودی نشان داده شد. خوشبختانه گامهای اولیه برای تلفیق این عوامل در مدل کامپیوتری توصیه کودهای شیمیائی و آلی برداشته شده که نیاز به پژوهشهای تکمیلی دارد. از میان پنج مدل معرفی شده برای برآورد کود در ایران برآوردها عمدتاً مبتنی بر مدل گیاه محور بوده و روندی تکاملی را با توجه به افزایش اطلاعات از وضعیت حاصلخیزی خاک و تغذیه گیاه طی می کند. مجموع برآوردها طی دهه های اخیر بیانگر نیاز بیشتر به کود در کشور بوده و بایستی میان نیاز به کل کود و نحوه مصرف آن در خاک تمایز قائل شد. لذا سیاست استفاده بهینه (مصرف متناسب با نیاز خاک و گیاه) همچنان سیاست محوری در مصرف کود بوده و بایستی بسترهای لازم برای تحقق بیش از پیش آن فراهم گردد. تحقیقات آزمون خاک و اجرای آن با مشکلاتی مواجه است که نیازمند یک برنامه ملی در سطح کشور برای بکارگیری جدی آزمون خاک از طریق آزمایشگاههای خاک و آب کشور و توزیع و مصرف علمی کود می باشد. بدین ترتیب سیاست مصرف بهینه قابل تحقق بوده و می توان به حفظ حاصلخیزی خاک، عملکرد مناسب و حفظ محیط زیست نائل گردید.

کلمات کلیدی:

وضعیت حاصلخیزی خاک و تغذیه گیاه، آزمون خاک، راهبردهای توصیه بهینه کود، مدل‌های برآورد کود، روند مصرف کود

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/102663>

